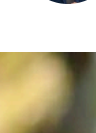

07:55

Супермаркети в Україні змусять роздавати їжу безкоштовно - адвокатка пояснила, як це працюватиме

В Україні обговорюють зобов'язання великих магазинів передавати продукти з терміном придатності, що добігає кінця, фудбанкам - замість викидання на смітник. Про особливості такої практики розповіла адвокат та керівник ЮК Prima Leader Group Діна Дрижакова

 Дмитро Чернишов
РЕДАКТОР

👍 36 🗨️ 0 🔗

Адвокатка Діна Дрижакова про ідею фудбанків

В Україні розглядають законодавчу зміну, яка зобов'язе великі супермаркети передавати продукти з терміном придатності, що добігає кінця, благодійним фудбанкам - замість утилізації чи вивезення на звалище. Безоплатна роздача продовольства вже практикується в Україні - минулого місяця [Кабмін дозволив безкоштовно роздавати](#) товари з держрезерву соціальним закладам. Тепер схожий принцип хочуть поширити й на приватний рітейл. Передача продуктів стане обов'язковою для магазинів площею понад 400 кв. метрів.

Як саме це може працювати на практиці, пояснила адвокатка та керівниця юридичної компанії "Prima Leader Group" Діна Дрижакова. За її словами, ініціатива є прогресивною і неминучою в рамках інтеграції до ЄС, проте для торговельних мереж вона "не буде простою".

Для бізнесу передбачають систему стимулів ("пряника") і покарань ("батога"). **Податкові пільги** отримують магазини, що передають їжу на благодійність: зокрема, йдеться про скасування ПДВ або податку на прибуток із таких операцій. Раніше безоплатна передача товарів юридично вважалася "продажем за нуль гривень" і могла додатково оподатковуватися - тому бізнесу часом було вигідніше просто викинути продукти. **Штрафи** загрожуватимуть тим, хто утилізує придатну до вживання їжу.

"Раніше безоплатна передача товарів юридично вважалася "продажем за нуль гривень" і могла додатково оподатковуватися. Особливо доведеться чекати змін до Податкового кодексу та розробляти нові форми внутрішньої документації - щоб податкова не трактувала благодійну передачу як прихований продаж", - заявила Діна Дрижакова, адвокатка, керівниця ЮК "Prima Leader Group"

Для товарів планують запровадити два типи маркування. "Краще спожити до" - продукт може втратити ідеальний смак, але залишиться безпечним, і саме такі товари можна передавати фудбанкам. "Вжити до" - кінцева дата для швидкопсувних продуктів, після якої передача суворо заборонена і товар підлягає лише утилізації. Щодо безпечності: виробники зазвичай закладають 20% додаткового запасу терміну після вказаної на упаковці дати.

Щороку в Україні утилізується 2,7 млн тонн продовольства. Водночас понад 30% населення країни живе за межею продовольственої бідності, а українські банки продовольства вже передали 4 700 тонн продуктів більш ніж двом мільйонам людей.

Чому магазини виступили проти

Попри обіцяні пільги, рітейлери зіткнулися з реальними операційними витратами. Адвокатка Дрижакова виділяє три ключові нововведення, які доведеться запровадити торговельним мережам:

- окремі зони зберігання для продуктів під роздачу - щоб вони не змішувалися зі звичайним браком;
- автоматизований облік - ІТ-система має сигналізувати, наприклад, за 48 годин до закінчення терміну;
- додаткові витрати на персонал для сортування, пакування та оформлення документів.

Є й **репутаційний ризик**. Для українського споживача передача товарів "на межі прострочення" може виглядати неоднозначно, застерігає Дрижакова. "Пощкоджена упаковка або підгнилі овочі під виглядом благодійності - пряма дорога до скандалу в медіа і соцмережах", - додала юристка. Тому магазинам доведеться ретельно перевіряти вигляд товарів перед кожною передачею.

Не менш важливим є юридичне питання відповідальності. Якщо людина отруїться - хто відповідає? За словами Дрижакової, у договорах між магазинами та благодійними фондами має бути чітко прописаний момент переходу відповідальності.

"Магазин має відповідати за якість та умови зберігання продукту виключно до моменту передачі його представнику фудбанку", - пояснює адвокатка. Щойно товар підписано за актом приймання-передачі - відповідальність переходить до благодійної організації.

Як досвід Європи застосували на практиці

Ініціатива для Європи не нова. У 2016 році Франція стала першою країною у світі, яка законодавчо заборонила супермаркетам площею понад 400 кв. м знищувати або викидати невикористані продукти - за порушення передбачений штраф. У результаті французькі магазини щороку рятують 46 тисяч тонн продуктів. Це дозволило благодійним фондам та «банкам їжі» (Food Banks) отримувати на мільйони тонн більше якісних продуктів щорічно для малозабезпечених верств населення.

В умовах економічних труднощів та війни в Україні є величезна кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО), пенсіонерів та людей у складних життєвих обставинах. Ця їжа може суттєво допомогти гуманітарним місіям.

У Чехії аналогічний закон діє з 2018 року - торговельні мережі намагалися його оскаржити в суді, але програли. Нині ж чеська система фудбанкінгу вважається однією з найрозвинутіших у Центральній Європі.

Голова [Чеської федерації продовольчих банків Алев Славічек](#) під час круглого столу з питань фудбанкінгу зазначив, що чеська організація підтримала минулого року понад 400 тисяч людей - 62% з них матері-одиначки або літні люди. Загалом було врятовано і роздано 17,4 тисячі тонн продуктів.

Впровадження системи фудбанкінгу - одна з вимог ЄС до України, і Європа виділяє на цю програму окреме фінансування. В умовах війни, величезної кількості ВПО та людей у складних життєвих обставинах така їжа може суттєво допомогти гуманітарним місіям.

Як може працювати фудбанкінг в Україні - інфографіка видання РЕК Україна

Як зазначає Діна Дрижакова, ще один фактор, чому продукти краще роздати, а не викинути - це екологічний (збереження довкілля). Зокрема, органічні відходи на сміттєзвалищах виділяють метан (потужний парниковий газ) та часто стають причиною пожеж на полігонах. Зменшення обсягів викидання їжі - це плюс для екології.

"Якщо податкові пільги компенсують логістичні витрати на передачу продуктів, бізнесу буде вигідніше віддати товар, ніж платити за його утилізацію чи штрафи. Головне питання - логістика та бюрократія. Щоб закон працював, механізм має бути максимально простим", - підкреслює Діна Дрижакова.

Ініціатива дуже актуальна та гуманна. Вона демонструє рух України до європейських екологічних стандартів та цивілізованого ставлення до ресурсів (мінімізація Food Waste). Проте успіх реформи повністю залежатиме від чіткості прописаних у законі механізмів та податкових стимулів для рітейлерів.

"Продукти, у яких збігає термін придатності (наприклад, молочка, м'ясо або овочі), потрібно доставити й роздати людям за лічені дні чи навіть години. Раніше в Україні передача товарів на благодійність бізнесом іноді оподатковувалася додатково (як продаж або ПДВ), що робило утилізацію дешевшою. Податкові пільги - це ключовий маркер успіху. Без реального скасування податкового навантаження на таку благодійність ініціатива може залишитися лише на папері. Має бути чітко розмежовано, що є «продуктом, термін якого минає» (безпечний для вживання), а що вже є зіпсованим товаром (який передавати не можна з міркувань безпеки здоров'я)", - зазначає адвокатка.

Ціни на продукти в українських супермаркетах

Поки законодавча ініціатива щодо фудбанкінгу перебуває на стадії обговорення, ціни на продукти в українських магазинах продовжують змінюватися. Зокрема, [свіжі помідои в супермаркетах](#) нещодавно суттєво подешевшали - саме цей вид товару найчастіше потрапляє до категорії продуктів із терміном, що добігає кінця. Скорочення харчових відходів у категорії овочів та фруктів є одним із ключових завдань майбутньої реформи.

Схожа тенденція спостерігається й у молочній групі. [Вершкове масло в Україні](#) дешевшало, належать до світового ринку. Молочні продукти - молоко, масло, сири - належать до швидкопсувних товарів, які за новим законом першими підпадут під обов'язкову передачу фудбанкам за маркуванням "Краще спожити до".

Послухати дискусію в ході круглого столу (триває майже 2 години) про банки продовольства можна на YouTube нижче. Подія організована Українською федерацією банків продовольства.

СЛІДКУЙТЕ ЗА НАМИ У TELEGRAM

Оперативні новини та розбори: Україна, світ, війна

[ПІДПИСАТИСЯ](#)

ЗАРАЗ ЧИТАЮТЬ НА ІНФОРМАТОРІ

08:03

Зібров зізнався, як Поплавський ховається від слідства - Паша, все нормально, туман розсіється

07:53

Дніпропетровщина під масованим ударом - загиблий та 16 поранених

07:33

Наруга над державними символами - яке покарання загрожує порушникам в Україні, пояснює Мін'юст

07:55

Супермаркети в Україні змусять роздавати їжу безкоштовно - адвокатка пояснила, як це працюватиме

07:39

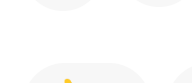
Міст в Армянську атаковано - логістика росіян рветься ще більше

07:23

Дивитися Чемпіонат світу з футболу, це як отримати нову роботу - корисно для здоров'я

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ:

- [Ціни на продукти - НБУ дав сумний прогноз](#)
- [Дотисли! Живчик залишає стару етикетку, але є нюанс](#)
- [Росіяни системно знищують продовольчі склади та виробництва - експерт сказав, чого очікувати українцям](#)
- [Підприємство з Чорноморська прагне замінити легендарну АРтемсіль - огляд цін на сіль в супермаркетах](#)
- [Продасте фрукти та овочі зі свого городу через інтернет - АПС пояснила, чи треба платити податки](#)

СУПЕРМАРКЕТ | ПРОДУКТИ | АДВОКАТ

Світ

Геополітика

Країни світу

Українці за кордоном

Україна

Війна

Події

Політика

Кримінал

Київ

Столиця

Влада

Бюджет

Культура

Дізна

Прес-релізи

Регіони

Дніпро

Кривий Ріг

Нікополь

Буча - Ірпінь

Переяслав

Івано-Франківськ

Коломия

Калуш

Гроші

Підвищення податків

Економічне бронування

Шоу-Біз

Приватне життя

Життя

Життя

Наука

Здоров'я

Гороскопи

Про нас Наші автори Реклама

Інформатор проекти Столиця Ваші фінанси Авто Geek